

Інформаційна довідка
щодо проектів законів України «Про внесення змін до статті 233 Кодексу
законів про працю України щодо забезпечення права застосування
необмеженого строку звернення працівника до суду з позовом про
стягнення належної йому заробітної плати» (реєстр. № 13664 від 20.08.2025)
та «Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України
щодо забезпечення права працівника на необмежений строк звернення до
суду з позовом про стягнення невикладених сум»
(реєстр. № 13664-1 від 29.08.2025)*

***Анотація.** В інформаційній довідці викладено результати аналізу проектів законів України, якими пропонуються зміни до частини другої статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права застосування необмеженого строку звернення працівника до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати та інших виплат. Стисло наведено досвід урегулювання зазначеного питання в окремих державах-членах Європейського Союзу.*

***Ключові слова:** заробітна плата, звільнення працівника, оплата праці, строк звернення до суду, трудові відносини, працівник, роботодавець.*

Вступ.

Своєчасна оплата праці є невід’ємним аспектом стабільності трудових відносин в Україні, який впливає не лише на збереження трудового потенціалу в умовах правового режиму воєнного стану, а й на стан економіки воєнного часу. Оскільки невиклата заробітної плати є серйозним порушенням трудових прав працівників, до 19 липня 2022 року Кодексом законів про працю України (частина друга статті 233)¹ (далі – КЗпП України) було визначено право працівника щодо звернення до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати без обмеження будь-яким строком. Із набуттям чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»² зазначена норма була змінена, і встановлено тримісячний строк звернення до суду з відповідним позовом.

На нашу думку, законодавчі ініціативи стосовно відновлення особливих гарантій захисту прав працівників щодо оплати праці є актуальними в контексті необхідності забезпечення стійкості ринку праці в Україні, особливо в умовах війни.

Основна частина. Проект Закону України «Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права застосування необмеженого строку звернення працівника до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати» (реєстр. № 13664 від 20.08.2025)³ та

¹ Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08/ed20220609#Text>

² Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин : Закон України від 1 липня 2022 року № 2352-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>

³ Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права застосування необмеженого строку звернення працівника до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати : Проект Закону України від 20.08.2025 № 13664. Картка законопроекту. Вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/57129>

альтернативний до нього проект Закону України «Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права працівника на необмежений строк звернення до суду з позовом про стягнення невикладених сум» (реєстр. № 13664-1 від 29.08.2025)⁴ мають спільну мету.

У пояснювальних записках до законопроектів його ініціатори наводять аргументи щодо необхідності відновлення особливого правового режиму захисту права на оплату праці, сутність якого полягає у праві працівника звернутися до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати без обмеження будь-яким строком. На думку суб'єктів законодавчої ініціативи, це положення відображало підвищений рівень захисту конституційного права на працю і відповідає правовим позиціям Конституційного Суду України⁵ та Верховного Суду⁶.

Як показує аналіз судової практики, до 2022 року в Україні сформувалася практика, яка виходила з необмеженості строку для звернення до суду з вимогами про стягнення заробітної плати. Зміни до трудового законодавства, прийняті в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин», щодо обмеження строку звернення до суду з позовом про стягнення заробітної плати до трьох місяців вплинули на передбачуваність і стабільність правосуддя⁷. Іншими словами, застосування нової редакції статті 233 КЗпП України ускладнює ефективне відновлення порушених прав⁸.

Законопроектами пропонується доповнити частину другу статті 233 КЗпП України новим положенням, зміст якого в обох варіантах є майже ідентичним.

Зазначимо, що затримка виплати заробітної плати є серйозним порушенням трудових прав працівників, тому законодавством для роботодавців встановлена відповідальність, зокрема у вигляді штрафів (стаття 256 КЗпП, стаття 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Звертаємо увагу, що відповідно до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»⁹ під час дії воєнного стану в Україні (Рис. 1):

⁴ Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права працівника на необмежений строк звернення до суду з позовом про стягнення невикладених сум : Проект Закону України від 29.08.2025 № 13664-1. Картка законопроекту. Вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/57209>

⁵ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Присяжнюк Людмили Михайлівни щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 233 Кодексу законів про працю України, статей 1, 12 Закону України «Про оплату праці» від 15 жовтня 2013 року № 8-рп/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-13#Text>

⁶ Постанова Верховного Суду у складі Касаційного адміністративного суду від 4 квітня 2023 року у справі № 640/8348/21. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=110008911&red=1000036c6278c86b9dcb8cec4e777fee8ff83e&d=5>

⁷ Строки звернення до суду щодо оплати праці, встановлені КЗпП - нагадує 7ААС. Вебпортал Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/press/news/1743659/>

⁸ Судова практика Верховного Суду з питань розгляду трудових спорів. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_present/Prezent_tryd_spori.pdf ; Стягнення зарплати: як правильно рахувати строк звернення до суду. URL: <https://7eminar.ua/news/6461-styagnennya-zarplati-yak-pravilno-raxuvati-strok-zvernennya-do-sudu>

⁹ Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

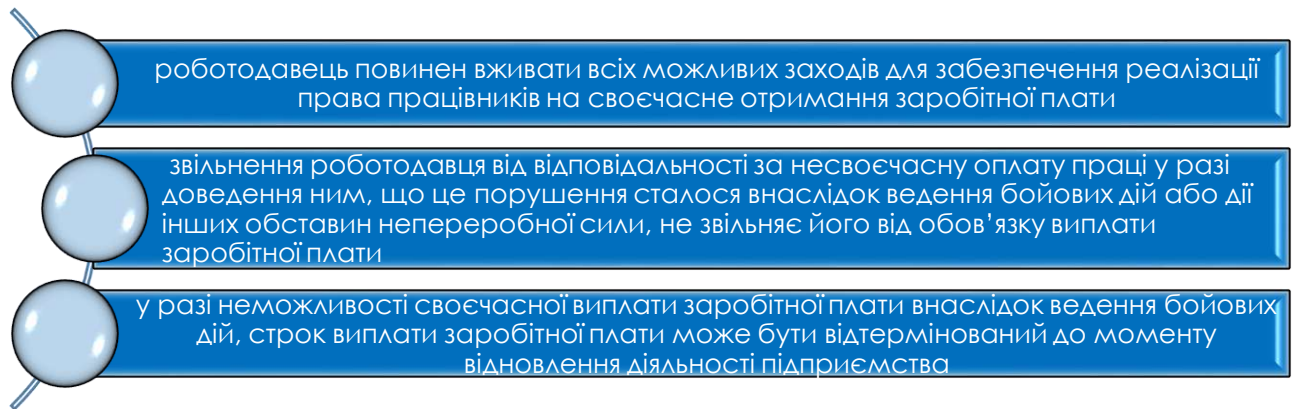

Рис. 1.

Тобто наголошується на важливості та обов'язковості виплати заробітної плати навіть у випадках, коли заробітна плата не була виплачена своєчасно внаслідок ведення бойових дій.

Варто звернути увагу на те, що звернення до суду працівника з вимогою стягнення заробітної плати відноситься до негаторних позовів, стосовно яких позовна давність не застосовується, оскільки такі позови спрямовані на захист абсолютного права власності. У цьому контексті Верховний Суд установив, що власник майна може пред'явити негаторний позов протягом усього часу тривання правопорушення, тобто протягом усього часу створення перешкод у користуванні майном¹⁰.

У контексті аналізованих законопроектів звернемо увагу, що в державах-членах Європейського Союзу (ЄС) поняття строку звернення до суду з вимогою про стягнення належної заробітної плати та інших виплат застосовується та визначається законодавством. Наприклад, згідно зі статтею 291 § 1 Трудового кодексу *Польщі*¹¹ загальний строк для подання позову про виплату заробітної плати становить три роки з настання дати її виплати. У *Латвії* загальний строк позовної давності для вимог, що виникають із трудових відносин, встановлено статтею 31 Закону про працю і становить два роки¹², у *Литві* та *Естонії* такий строк становить три роки¹³. Відповідно до статті 2948 Цивільного кодексу *Італії* загальний строк для подання претензій щодо невиплаченої заробітної плати становить п'ять років із моменту припинення трудових відносин¹⁴.

Висновки. Прийняття проектів законів України «Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права

¹⁰ Віндикаційний та негаторний позови. Визнання права власності. Практика Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Vlasov_vind_neg_at_pozov.pdf

¹¹ USTAWA z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>

¹² Darba likums. Pieņemts: 20.06.2001. Stājas spēkā: 01.06.2002. URL: <https://likumi.lv/ta/id/26019#p31> ; Prasības celšanas termiņš un tā atjaunošana. URL: <https://lvportals.lv/e-konsultacijas/34205-prasibas-celsanas-termins-un-ta-atjaunosana-2024>

¹³ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (TAR, 2016-09-19, Nr. 2016-23709). URL: <https://www.infollex.lt/ta/368200#> ; Töölepingu seadus. Vastu võetud 17.12.2008. jõustumine 01.07.2009. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102052024028>

¹⁴ Articolo 2948 Codice Civile (R.D. 16 marzo 1942, n. 262). URL: <https://www.brocardi.it/codice-civile/libro-sesto/titolo-v/capo-i/sezione-iv/art2948.html> ; Vertenza di lavoro per mancato pagamento, cos'è e come funziona: mansioni superiori, prescrizione. URL: <https://www.almalaboris.com/organismo/blog-lavoro-alma-laboris/65-giurista-d-impresa/5698-vertenza-di-lavoro-per-mancato-pagamento-cose-e-come-funziona-mansioni-superiori-prescrizione.html>

застосування необмеженого строку звернення працівника до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати» (реєстр. № 13664 від 20.08.2025) та «Про внесення змін до статті 233 Кодексу законів про працю України щодо забезпечення права працівника на необмежений строк звернення до суду з позовом про стягнення невикладених сум» (реєстр. № 13664-1 від 29.08.2025) є актуальним.

На нашу думку, для визначення розумного строку звернення до суду з позовом про стягнення заробітної плати доцільно врахувати досвід держав-членів ЄС.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*